

Påstanden om at NTF gjemmer seg bak omdiskuterte policydokumenter vil jeg ta sterkt avstand fra.

Svar til Axel Bergman og David Weichbrodt: «En lavhengende frukt, og tennene tilbake i kroppen?»

HEMING OLSEN-BERGEM, PRESIDENT I NTF

Jeg vil gjerne takke Bergman og Weichbrodt for at de deltar i den offentlige debatten om fremtidens tannhelsetjeneste.

Jeg vil starte med å si at jeg er helt enig i at tannlegeyrket er et fantastisk yrke. Jeg er også helt enig i at privat sektor skaper arbeidsplasser og bidrar i betydelig grad til samfunnsutviklingen. NTF har også skaffet seg tall på nettopp dette i rapporten fra Oslo Economics, en rapport som ble tilbudt Tannhelseutvalget av undertegnede, men som flertallet av utvalgsmedlemmene ikke ville ha. I denne rapporten kommer det tydelig frem både omsetningen i privat sektor (13,6 mrd), skattebidraget (2,55 mrd) og investeringene (10 mrd). Det er ikke, og har heller ikke vært, noen tvil om at privat sektor skal bestå.

Bergman og Weichbrodt kommer med en rekke påstander som jeg ikke kjenner meg igjen i. Jeg skal forsøke å svare systematisk på disse.

Det er på ingen måte snakk om at privat sektor skal bli statsansatt eller «statsansatt». Tanken med statlig finansiering er heller motsatt. I stedet for at vi som tannleger blir utsatt for politisk overstyring og overkjøring, og i stedet for at stadig flere pasientgrupper flyttes fra det private til det offentlige, så ønsker vi et

system som gir tjenesten mulighet og forutsigbarhet til å planlegge langsiktig for en god tannhelsetjeneste for befolkningen og for personellet. NTF har hele tiden vært tydelig på at ingen i privat sektor skal tvinges inn i et offentlig system, men at vi forventer at det lages en ordning som de private selv ønsker å bli med på. Det fordrer gode betingelser og forutsigbarhet. Et system som de private ikke vil bli med på vil øke den sosiale forskjellen i munnhelse i befolkningen.

NTF har aldri ment at private tannleger skal bli hverken avtalespesialister eller fasttannleger. Hvis Bergman og Weichbrodt hadde lyttet til det vi har sagt og lest det som står i NOUen ville de ha sett at jeg har tatt avstand fra å plassere tannlegene inn i faste strukturer uten at dette er konsekvensutredet. Det samme gjelder reguleringer slik som prisregulering og konsesjon. I dag foregår de fleste samhandlingsformene mellom det offentlige og det private enten gjennom Folketrygden eller ved offentlige anbud fra den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Det er en god ting å utrede andre samhandlingsformer, men NTF har altså ikke pekt spesifikt på noen av disse. Vi snakker mye med våre samboere i Legeforeningen, og de snakker varmt om fastlegeordningen og om avtalespesialis-

tordningen, selv om det selvfølgelig også her er forbedringsmuligheter. Myndighetene (med støtte fra WHO) peker på at tannhelsetjenesten skal harmoniseres med resten av helsetjenesten. Da er det naturlig at man ser på de ordningene som finnes i resten av helsetjenesten. Derfor er det også viktig for NTF å skaffe seg kunnskap om og innsikt i hvordan disse ordningene fungerer.

NTF er likevel ikke sikker på om disse løsningene vil passe for tannlegene, men vi har luftet noen av tankene for spesialistforeningene for noen år siden. Hensikten med å luften slike alternativer er å forsøke å skape engasjement for alternative muligheter som vi som profesjon kanskje kan godta. NTF har ikke tatt noen avgjørelse på dette, så der tar Bergman og Weichbrodt feil.

Jeg er kjent med at det er mange påstander om prosess, NOU og høringsrundten, spesielt i sosiale medier. Jeg er også klar over at de som påstår mest om hva NTF mener aldri har tatt kontakt og spurt om dette. Jeg er derfor glad for at Bergman og Weichbrodt på forbilledlig vis tar med seg diskusjonen inn i det offentlige rom.

I den forbindelse vil jeg få kommentere hovedpunktet i NOUen: universell finansiering av nødvendig tannbehandling. Jeg ser at Bergman og Weichbrodt,

med flere tolker dette som at alt skal bli styrt av DOT og at privat sektor må innordne seg. Det medfører ikke riktighet. Dagens system vil kunne medføre en slik risiko gitt at partiene på venstresiden fortsetter å flytte alderskhortene fra det private til det offentlige, men det handler om politiske valg av organisering, ikke om prinsippet om universell finansiering. En universell tannhelsetjeneste er en tannhelsetjeneste hvor hele befolkningen har tilgang til nødvendige tannhelsetjenester. Det er mange ulike måter å finansiere og organisere dette på.

NOUen peker på at faget må definere hva som er nødvendig tannbehandling, og deretter på hva staten skal finansiere. Det betyr at vi vil kunne få en tredeling av forholdet de private har til staten og begrepet nødvendig. Gitt at en næringsdrivende tannlege vil bli med på dette, vil en del av aktiviteten i praksisen medføre behandling som staten finansierer (pasienten betaler en egenandel), en del vil være helprivate tjenester på helsemessig nødvendig behandling (som staten ikke dekker) med frie priser, og en del vil være tjenester som ikke defineres som helsemessig nødvendig, men som etterspørres av befolkningen. Hvor stor

andelen av private tjenester som staten finansierer vil defineres av hva vi i faget mener er nødvendig behandling, og politikernes avgjørelse på hva de mener at staten bør finansiere og hvordan.

Det er viktig å understreke at dette ikke er NTFs NOU. Det er regjeringens NOU. NTF har ikke besluttet hvilke ordninger vi ønsker for fremtidens tannhelsetjeneste. Det NTFs representantskap derimot har bestemt er at de ønsker at alle skal ha tilgang til nødvendige tannhelsetjenester, og at det er myndighetene som må ta ansvar for dette. Dette betinger økt offentlig finansiering av tannhelsetjenesten. Representantskapet har også sagt at vi må utnytte kompetansen og ressursene i hele tannhelsetjenesten, både i privat og offentlig sektor, i fremtidens tannhelsetjeneste, og at tannlegene må være toneangivende og at faget må styre tjenesten,

NTF har ikke konkludert når det gjelder hvordan fremtidens tannhelsetjeneste konkret bør være organisert og finansiert og hvilke ordninger som vil være aktuelle å støtte. Vi vet at tannhelsetjenesten slik vi kjenner den er i rask endring, og vi må både våge og evne å tenke nytt om fremtidens tannhelsetjeneste slik at den blir en tjeneste som tannleger i Norge ønsker å jobbe i, og

som gir befolkningen tilgang til nødvendige tannhelsetjenester.

Det er derfor vi nå har en åpen innspillsrunde hvor alle kan si sin mening. Det er innholdet av disse innspillene som vil utgjøre kjernen i NTFs høringssvar. Og dette er bare første påvirkningsmulighet. Etter høringsrunden vil det normalt komme en stortingsmelding. Nå vil det i mellomtiden komme et stortingsvalg. Store strukturelle endringer som følge av NOUen og en eventuell stortingsmelding vil sannsynligvis ikke komme før om mange år. Det er likevel viktig å delta i prosessen for å kunne være med på å forme fremtidens tannhelsetjeneste.

Det medfører derfor heller ikke riktighet at NTF følger SV, eller at vi ikke kjemper for våre medlemmer. NTF jobber for sine medlemmer hele tiden, og helt uavhengig av NOUen. Og NTF har sagt tydelig fra at vi er sterkt imot den måten SV nå endrer tannhelsetjenesten på i budsjettforhandlinger, helt uten faglige vurderinger. Det er politikerne som bestemmer i Norge. Denne NOUen er ikke bare et bestillingsverk fra regjeringen. «Munnen tilbake i kroppen» og tettere integrering av tannhelse og helse er internasjonale vedtak fremmet av Verdens helseorganisasjon (WHO), tydelig støttet av den internasjonale

tannlegeforeningen (FDI). Staten Norge har underskrevet på at en skal jobbe for dette. Bakgrunnen for det er at tannhelsetjenester nettopp er helsetjenester og at hele befolkningen skal ha tilgang til nødvendige tannhelsetjenester når de har behov for det. For oss som helsepersonell bør det være en selvfølge.

NTF har nå medlemmer hvor 1/3 er i det offentlige, 1/3 er praksiseiere og 1/3 er oppdragstakere. Vi er opptatt av å sørge for at alle disse får gode arbeidsvilkår, gode inntekter og en meningsfull arbeidsdag. Vi må derfor forholde oss til utviklingen i samfunnet, endringene i politikken og endringene på arbeidsmarkedet. Det gjør vi daglig. NTF er først og fremst for tannlegene. Derfor er det viktig og ansvarlig av NTF å følge tett med på arbeidsmarkedet. Hvis utviklingen i det private markedet fortsetter i samme tempo som nå vil vi om få år kunne ha svært få praksiseiere som er tannleger, og i stedet mange oppdragstakere som jobber i virksomheter som ikke er eid eller styrt av tannleger. Vi må følge med på hvilken effekt dette vil kunne ha for tannlegenes arbeidshverdag og vår faglighet, og eventuelt søke å påvirke dette etter medlemmenes ønske. Vi må diskutere hvordan vi best kan møte endringene i samfunnet og i tjenesten,

for uansett om vi vil eller ikke, er vår tjeneste i endring. Det er også viktig å påpeke at NTF ut fra sitt arbeidsprogram vedtatt av representantskapet hele tiden arbeider for at tannleger skal kunne eie og drive sin arbeidsplass.

Påstanden om at NTF gjemmer seg bak omdiskuterte policydokumenter vil jeg ta sterkt avstand fra. Policydokumentene er dokumenter som er grundig gjennomarbeidet i NTFs sekretariat og hovedstyret før de blir gjort kjent for lokal- og spesialistforeningene. Etter dette legges de frem for vårt øverste organ, representantskapet, som etter grundig og åpen debatt vedtar disse. Jeg synes det er feil at Bergman og Weichbrodt med dette sår tvil om kompetansen i vårt øverste demokratiske valgte organ. Det er alltid mange muligheter på veien til å påvirke og endre, og sågar avvise slike dokumenter. Dette er ikke blitt gjort. Jeg tar derfor sterk avstand fra utsagnet om at disse er omdiskuterte. Samtidig er det slik at et nytt representantskap kan endre på og forkaste slike dokumenter dersom representantskapet skulle ønske det. Det er demokratiet i NTF. Hvis man vil endre noe må man dermed engasjere seg, og ikke komme i ettertid og så tvil om kompetansen til de kolleger som sitter i representantskapet.